

Skolininkas tapo nemokus? Kuris teismas spręs ginčus?

Šių metų sausį įsigaliojo naujasis Juridinių asmenų nemokumo įstatymas (toliau – **Nemokumo įstatymas**). Jame numatytos išimties keičia Civilinio proceso kodekse (toliau – **CPK**) įtvirtintas bendrąsias bylų teisingumo taisykles. Kokie jų skirtumai iki ir po nemokumo bylos iškėlimo juridiniam asmeniui?

CPK yra nustatyta bendroji rūšinio teisingumo bendrosios kompetencijos teismų sistemos viduje taisyklė – visas civilines bylas pirmąją instanciją nagrinėja apylinkės teismai, išskyrus bylas, nurodytas CPK 27 ir 28 straipsniuose. Pagal 27 straipsnį apygardos teismai, kaip pirmosios instancijos teismai, nagrinėja šiame straipsnyje išvardintas civilines bylas, taip pat kitas civilines bylas, kurias pagal įstatymus kaip pirmosios instancijos teismas nagrinėja apygardos teismai.

Teritorinio teisingumo bendroji taisyklė numato: ieškinys pareiškiamas teismui pagal atsakovo gyvenamąją vietą; juridiniam asmeniui ieškinys pareiškiamas pagal juridinio asmens buveinę, nurodytą juridinių asmenų registre. Bylų, kurios iškeliomos pagal bankrutavusios įmonės pareikštus reikalavimus ar turtinius reikalavimus, kuriuos yra pareiškusi bankrutavusi įmonė, teisingumas turi tam tikrų ypatumų.

Nuo šių metų sausio 1 dienos įsigaliojusio Nemokumo įstatymo 29 straipsnio 1 dalyje nurodyta, kad nemokumo bylą iškėlusiam teismui perduodamos teismuose esančios civilinės bylos, kuriose juridiniam asmeniui yra pareikšti turtiniai reikalavimai ar turtinius reikalavimus yra pareiškęs juridinis asmuo, kai šiose bylose dar nepriimta nutartis skirti nagrinėti bylą teismo posėdyje.

Palyginimui, iki Nemokumo įstatymo įsigaliojimo Įmonių bankroto įstatymo (toliau – **Bankroto įstatymas**) 14 straipsnio 3 dalis nustatė specialią teisingumo konkrečiam teismui taisyklę, kad ieškiniai dėl sandorių pripažinimo negaliojančiais ir kiti bankroto administratoriaus reikalavimai bankrutuojančios ir bankrutavusios įmonės skolininkams nagrinėjami teisme pagal bankrutuojančios įmonės buveinės vietą. Bankroto įstatymo 15 straipsnio 2 dalis numatė, kad civilinės bylos, kuriose bankrutuojančiai įmonei pareikšti turtiniai reikalavimai, perduodamos bankroto bylą iškėlusiam teismui.

Atitinkamai Nemokumo įstatymo 29 straipsnyje įstatymų leidėjas įtvirtino specialias teisingumo taisykles, siekiant, jog visi turtiniai reikalavimai, kurie jau pareikšti bankrutuojančiai įmonei ar juos pareiškė bankrutuojanti įmonė, būtų sprendžiami nemokumo bylą iškėlusiam teisme. Tačiau Lietuvos apeliacinis teismas išaiškino, jog *Nemokumo įstatymas nereglamentuoja naujai pradėdamų ginčų (pateikiamų ieškinių) teisingumo, minėta straipsnio dalis skirta nustatyti jau teismuose nagrinėjamų (iškeltų) bylų perdavimo taisykles*. Šioje normoje nustatyta, jog nemokumo bylą nagrinėjančiam teismui perduodamos teismuose jau esančios bylos. Ši įstatymo nuostata reiškia, kad nemokumo bylą iškėlusiam teismui perduodamos tik bylos, pradėtos iki nemokumo bylos iškėlimo. Primintina, kad Nemokumo įstatymas, kaip ir prieš tai šiuos santykius reguliavę teisės aktai, yra viešosios teisės dalis, kuri negali būti aiškinama plečiamai, todėl teismai neturi galimybės į Nemokumo įstatymo 29 straipsnyje numatytą reguliavimą įtraukti ir „visas naujas bylas, kuriose dalyvauja nemokumo procese esantis juridinis asmuo“.

Taigi, Lietuvos apeliacinis teismas padarė išvadą, kad pagal galiojantį teisinį reglamentavimą, nauji ginčai, kuriuose reikalavimus reiškia bankrutavusi įmonė arba jei pareiškiami reikalavimai po nemokumo bylos iškėlimo, nagrinėjami pagal bendrąsias CPK numatytas teisingumo taisykles. Atitinkamai Nemokumo įstatymas nustato, jog nemokumo bylą nagrinėjančiam teismui perduodamos tik bylos, pradėtos iki nemokumo bylos iškėlimo.

Jūsų verslo partneris AVOCAD

Parengta 2021 03 05